

'తెల్ల బంగారం'

మన దేశంలో సాగు చేస్తున్న వాణిజ్య పంటలలో ప్రత్తి పంటకు ఎంతో ప్రాధాన్యత ఉంది. 2007-08 సంవత్సరంలో మనదేశంలో ప్రత్తి ఉత్పత్తి 300 లక్షల బేళ్ళ నుండి 325 లక్షల బేళ్ళ వరకు ఉండ వచ్చని కాటన్ అడ్వయిజరీబోర్డు, కాటన్ కార్పొరేషన్ ఆఫ్ ఇండియా (సి.సి.ఐ) వర్గాల అంచనా. గత ఏడాది మన దేశం నుంచి విదేశాలకు 55 లక్షల బేళ్ళ ప్రత్తి ఎగుమతి కాగా, ఈ ఏడాది 60 నుంచి 70 లక్షల బేళ్ళ వరకూ ఎగుమతులు జరగవచ్చని అంచనా. ప్రధానంగా చైనా, బంగ్లాదేశ్, పాకిస్థాన్, ఇతర ఆగ్నేయాసియా దేశాలకు మన ప్రత్తి ఎగుమతి జరుగుతుంది. ప్రత్తి పంట ప్రధానంగా వర్షాధార పంట. కనీసం 500 మి. మి వర్షం పంటకాలంలో సమంగా విస్తరించి ఉండాలి. మొక్క పెరిగే దశలో కనీసం అత్యల్పంగా 15 డిగ్రీల సెంటిగ్రేడ్ ఉష్ణోగ్రత ఉండాలి. అత్యధిక ఉష్ణోగ్రత 43 డిగ్రీల సెంటిగ్రేడ్ వరకూ ఉండవచ్చు.

మన రాష్ట్రంలో ప్రత్తి పండించడానికి నల్లరేగడి భూమి ఎంతో అనువైనది. సాధారణంగా మన రాష్ట్రంలో వర్షాధార ప్రాంతాలలో జూన్-జూలై నెలల్లోనూ, నీటి సాధన సౌకర్యం ఉన్న ప్రాంతాలలో మార్చి నుంచి మే మధ్యకాలం ప్రత్తి నాటడానికి అనుకూల సమయం.

మనదేశంలో దాదాపు 150 రకాల ప్రత్తిని సాగు చేస్తున్నారు. దక్షిణ భారతదేశంలో సాగుచేయడానికి అనువైన వంగడాలలో సిఫార్సు చేసినవి - ఎం.సి.యూకా ఎం.సి.యూ - 5 వి.టా, ఎల్.కె - 861, ఎల్ 389, ఎం.సి.యూ -7, అంజలి (ఎల్.ఆర్.కె. 516), సురభి, కె.సి. 2, ఎస్.వి.పి.ఆర్ - 2, జి.ఆర్. బోరియమ్ కె 12, జి హెర్ బాసియమ్ జయధర్, జి. బార్ బెడన్స్, సువిన్ రకాలు ఉన్నాయి.

ప్రపంచంలో 2004-05 సంవత్సరంలో ప్రత్తి విస్తీర్ణం సాగు విషయంలో భారతదేశం అగ్రస్థానంలో ఉంది. ఆ ఏడాది మన దేశంలో 8.50 మిలియన్ హెక్టార్ల విస్తీర్ణంలో ప్రత్తి పంట సాగుచేశారు. కాగా, చైనాలో 5.28 మిలియన్ హెక్టార్లు, అమెరికాలో 495 మిలియన్ హెక్టార్లలో ప్రత్తి పంట సాగుచేసి ద్వితీయ, తృతీయ స్థానాల్లో నిలిచాయి.

ఇక ఉత్పత్తి విషయానికి వస్తే, 10.40 మిలియను టన్నులతో చైనా అగ్రస్థానంలో నిలవగా, ఆ తరువాతి స్థానాలలో అమెరికాను టన్నుల ఉత్పత్తితో అమెరికా, 5.30 మిలియను టన్నులతో భారతదేశం ఉన్నాయి. భారతదేశంలో ప్రతిపంట సాగు విస్తీర్ణం అధికంగా ఉన్నప్పటికీ ఆశించిన దిగుబడి సాధించలేక పోవడంతో దిగుబడి విషయంలో వెనుకబడింది. ప్రపంచపు సరాసరి ప్రత్తి దిగుబడి హెక్టారుకు 1.12 టన్నులు కాగా, మనదేశంలో ఇది 0.62 టన్నులుగా ఉంది మనదేశంలో ప్రధానంగా గుజరాత్, పంజాబ్, హర్యానా, రాజస్థాన్, కర్ణాటక, తమిళనాడు, ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రాలలో ప్రత్తి సాగు చేస్తున్నారు.

ప్రత్తి గింజలకు ఉపయోగించే గింజలకు ఉంటాయి.

ప్రత్తితో పాటు ప్రత్తి గింజలను తీసే నూనె, చెక్క నూనెను వంటనూనెగా, పశువుల దాణాగా, దూది తయారీలోను ఉపయోగిస్తారు.

ఈ విధంగా అంటారు. దీనిని కూడా రంగులో, లేదా ముదురు ప్రత్తి గింజలను శాస్త్రీయ తొలగిస్తారు. దీనిని 'కాటన్ నుంచి నూనె తీస్తారు. ఈ నూనెను పునాది (PUFA) ఉంటుంది.

అమెరికన్ హార్ట్ అసోసియేషన్లో ఈ ప్రత్తి గింజలను నూనెగా కూడా వినియోగిస్తారు. శుద్ధి చేసిన ప్రత్తి నూనె 'లోగ్రేడ్' ప్రత్తి నూనె సహజ తయారీలో ఉపయోగిస్తారు.

ఆర్గానిక్ కాటన్ : ఈ ప్రత్తిని ప్రారంభమైంది.

గుజరాత్ రాష్ట్రంలో వెయ్యిమంది ప్రత్తి పంట 'ఆర్గానిక్ సర్టిఫికేషన్' ఇవ్వ ప్రకారం ఈ రైతులు సాం విధానం కాకుండా మార్కు ప్రత్తి పంటను ఆశించి జొన్న వంటి మొక్కలను న తదితర పద్ధతులను రైతుల సంస్థ రైతులకు అవసరమైన జిన్నింగ్ ప్రక్రియ జరపడం దశలోనూ సహాయ సహకారాలు అందిస్తుంది.

గింజలకు కూడా ఎంతో ప్రాధాన్యత ఉంది. ప్రత్తి గింజల పొట్టు ఎన్నోరకాలుగా ఉపయోగపడతాయి. ప్రత్తి గింజల తయారీలోను, ప్రత్తి గింజల చెక్క, పొట్టులను కాగితం (Lintess), పరుపుల తయారీ టిష్యూపేపరు తయారు చేస్తారు.

గింజలు : ప్రత్తి జిన్నింగ్ తరువాత వాణిజ్యపరంగా ఉపయోగపడేవి ప్రత్తి గింజలు. జిన్నింగ్ తరువాత ప్రత్తి గింజలను పీచులాంటి దూది అవశేషాలు ఇంకా మిగిలిపోతాయి. అందువల్ల గింజలు తెలుపు, లేదా బూడిద రంగులో మిగిలిపోతాయి. పీచువంటి పదార్థాన్ని 'కాటన్ వింటర్స్' తొలగించిన అనంతరం గింజలు దాదాపు నలుపు రంగును రంగులో కోడిగ్రుడ్లు ఆకారంలో ఉంటాయి. ముందుగా శుద్ధి చేసిన అనంతరం గింజలపై గల పొట్టును 'హెల్ప్' అంటారు. ఈ పొట్టు తొలగించిన గింజలను ప్రత్తి గింజల నూనెలో సుమారు 50 శాతం ప్యూఫా

అసోసియేషన్ 'ఓ.కే. ఫుడ్' గా సర్టిఫై చేసిన అతికొద్ది నూనె ఒకటి కావటం విశేషం. ప్రత్తి నూనెను వంట నూనెగా ఉపయోగిస్తారు. ఈ నూనెకు ఎటువంటి వాసనా ఉండదు. తక్కువ పసుపు రంగులో ఉంటుంది. తక్కువ నాణ్యత గల ప్రత్తి గింజల తయారీలో, లూబ్రికెంట్స్, ప్రొటెక్టివ్ కోటింగ్స్ తయారు చేస్తారు.

వర్షాధికాలంలో ఆర్గానిక్ ఆధారంగా వస్త్రాలు తయారు చేయడానికి ప్రాంతాలలో ఈ ఆర్గానిక్ కాటన్ ఉత్పత్తి

కచ్ జిల్లాకు చెందిన రాయపూర్ తాలుకాలోని పండించే రైతులకు 'ఆగ్రోసిల్' అనే సంస్థ ద్వారా బడింది. ఆగ్రోసిల్ సంస్థతో కుదుర్చుకున్న ఒప్పందం ప్రధానంగా ఎరువులు వాడకం ద్వారా ప్రత్తి పండించే చేసిన ఐదు అంచెల పద్ధతులు పాటించాల్సి ఉంటుంది. వీటి వీడ పురుగులను వేరే వైపునకు ఆకర్షించే విధంగా పంటకు, ఎరువులు రసాయనాల వాడకాన్ని తగ్గించడం పాటించాలి. రైతులతో ఒప్పందం చేసుకున్న 'ఆగ్రోసిల్' సంస్థ ముడి పదార్థాలను సరఫరా చేయడంతో పాటు జిన్నింగ్ వస్త్రాల తయారీ, అమ్మకం వరకు ప్రత్తి గింజలను తయారు చేస్తారు.

- డా॥ టి. రాధ, IAS, V.C. & M.D, APOILFED